

**A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
stratégiai fejlesztési terve**

2008-2013

**Budapest
2008**

I. Helyzetkép

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (a továbbiakban FSZEK) 2002-ben a 2008-ig terjedő időszakra középtávú stratégiai tervet készített, amelyben a hazai és a nemzetközi trendekkel összhangban határozta meg a működtetés céljait és a fejlesztés irányait

A terv különös hangsúlyt helyezett az emberek élethelyzetének változására, a növekvő információs igényekre, a civil társadalom megerősödésére, kulturális kezdeményezésekre, a tanulás felértékelődésére, a művelődés/műveltség értékének változására, a hagyományos könyvtári funkciók megőrzésére, a megújulásban az információs központ szerepe, a kultúráközvetítés megváltozására.

A könyvtár fejlesztési programját a szervezet, az ellátó rendszer, a szolgáltatások, a dologi (épületek, eszközök, költségvetés) és a humán erőforrások összehangolt átalakítására alapozta.

A tervidőszak éveiben érzékelhető minőségi változás következett be a város közkönyvtári ellátásában: valamennyi tagkönyvtár a hagyományos funkciói mellett információs feladatkörrel bővülve tölti be szerepét. A fejlesztések eredményeként – a korszerű szolgáltatások rendszerbe foglalásával – jó adottságokkal rendelkező tagkönyvtárak hálózata alakult ki.

1. / Az elmúlt időszak programjának megvalósult elemei:

- a felhasználói igények változásait gyorsan követő, működésében magas fokon integrált, hatékony könyvtárhálózat alakult ki,
- a könyvtár szolgáltatásainak megszervezésében, a használók közvetlen kiszolgálásában, az adatok/információk és dokumentumok hozzáférésének biztosításában, a könyvtári munkafolyamatokban, a szervezet működtetésében széles körben alkalmaztuk a modern információtechnológia eszközrendszerét és eredményeit,
- a szolgáltatási potenciál bővült, olyan szolgáltatási helyek létesültek, amelyek többet tudtak szolgáltatásban, komfortban,
- a könyvtár szakmai feladataiban az alábbi célokhoz rendelte fejlesztési forrásait:
  - a kerületi tagkönyvtáraknál a települési közkönyvtári ellátás teljes körű megvalósulásához,
  - a Központi Könyvtárban részben a szakkönyvtári funkcióhoz (a társadalomtudomány és ezen belül a szociológiai gyűjtemény fejlesztéséhez és szolgáltatásaihoz), részben pedig egy általános tudományos könyvtár feladataihoz (a tudomány és az emberi praktikum valamennyi területén reprezentálja a tudományosság által elfogadott ismereteket),
  - a könyvtári szervezet és az ellátó hálózat informatikai rendszerének kiépítéséhez.
- A fejlesztés az alábbi forrásokból valósult meg:
  - a főváros tulajdonában lévő ingatlanokkal való gazdálkodásból (eladás, vétel, csere, visszaforgatás),
  - a főváros beruházási, felújítási, informatikai fejlesztési forrásból,
  - az informatikai és a könyvtári szakmai fejlesztés kormányzati, minisztériumi, NKA- pályázataiból,

- a kerületi önkormányzatok fejlesztési hozzájárulásából,
- a könyvtár saját eszközeiből.

2./ A szervezetfejlesztés súlypontja a könyvtár szolgáltató egységeinek együttműködésére, a központosítottan ellátható feladatok továbbfejlesztésre és a szolgáltató helyek funkcionális feladatainak pontos meghatározására, illetve az egységek feladataihoz szükséges erőforrások tervezésére épült.

A hálózatfejlesztés eredményeként:

- korszerűbb, ütőképesebb hálózat, vagyis kevesebb, de jól felszerelt, korszerű könyvtári egység alakult ki (1. sz. melléklet),
- új könyvtárak épültek (2. sz. melléklet),
- folyamatos volt a tagkönyvtárak rekonstrukciós programja (3-4. sz. melléklet),
- a könyvtár szervezeti struktúrája stabilizálódott,
- az egyes egységek szolgáltatási funkcióit újragondoltuk, racionalizáltuk,
- a minőségi szolgáltatás követelményét általánossá tettük,
- a területi ellátás elvét következetesen érvényesítettük,
- a tagkönyvtárak működési feltételei javultak, a szolgáltatásuk bővült,
- a központi szolgáltatások továbbfejlődtek,
- az információs technológiát valamennyi szakmai területen széles körben alkalmaztuk,
- a funkcióhoz és a szolgáltatáshoz arányos létszámszerkezetet biztosítottunk (6. sz. melléklet),
- gondoskodtunk a munkatársak szakmai képzéséről,
- a teljesítménnyel arányos, differenciált bérezési és jutalmazási rendszert vezettünk be,
- a működtetés és a fejlesztés finanszírozása folyamatosan fenntartható volt.

3./ A szolgáltatásfejlesztésben a könyvtár a nagyváros összetett használói igényeinek, a magyar könyvtári rendszerben betöltött szerepének megfelelő szolgáltatási struktúrát alakított ki, az ellátandó lakosság körében a hatókör jelentősen bővült:

- az alapszolgáltatásokat a könyvtár maradéktalanul teljesítette,
- a szakkönyvtári feladatokat az országos könyvtári rendszerrel együttműködésben fejlesztettük,
- a különgyűjtemények a speciális olvasói igényeket hatékonyan szolgálták,
- érvényesült a nagyvárosi könyvtári ellátás területi és szolgáltatási elve,
- valamennyi szolgáltató hely több funkciós könyvtárként működött (kiegészítő szolgáltatások, könyvtári rendezvények).

4./ A gyűjteményfejlesztés a szolgáltatási feladatoknak alárendelten történt.

A könyvtár gyűjteménye

- a) tartalmilag lefedi az emberi kultúra nemzeti és egyetemes területeit, tartalmazza valamennyi – könyvtári szolgáltatásra alkalmas – dokumentumtípust,
- b) az egységes központi katalógusban sokoldalúan feltárt,
- c) a kiegyensúlyozott gyarapítás szakmai és költségvetési feltételei között elfogadhatóan fejlődött (8. sz. melléklet),

- d) a nem hagyományos dokumentumtípusok esetében a bevétel összegével arányosan gyarapodott,
- e) a tagkönyvtárakban az olvasói igények meghatározó szerepe szerint alakult,
- f) a fizikai formáin túl kiegészült a virtuális eszközök és a digitalizálás kínálta lehetőségekkel.

5./ A humán erőforrásokkal a könyvtár hatékonyan gazdálkodott:

- megfelelő munkaerő-struktúra alakult ki a szolgáltató helyeken és a szolgáltatásokban,
- a szakmai feladatokat ellátó munkatársak alap- és/vagy továbbképzésben felkészültek az ellátandó feladatokra,
- a könyvtárosok szakmai képzését és munkafeltételeit (mentálhigiénia, az értékeken alapuló elismerési rendszer, munkahelyi környezet) rendszeresen elemeztük és megfelelő intézkedésekkel irányítottuk,
- a könyvtárosi életpálya sikerességét a szakmai kompetencia erősítésével, megfelelő bérezési és jutalmazási rendszerrel támogattuk,
- ahol erre lehetőség volt, ott rugalmas foglalkoztatási rendszert (táv-munkavégzés, rugalmas munkaidő) vezettünk be,
- a felkészült szakembereket megtartottuk,
- az életkorok és szakmai tapasztalat szerinti megoszlásban kiegyensúlyozottság valósult meg.

6. / Eszközpark fejlesztése:

- az épületek megújulásához igazodva a mobiliákat kicseréltük, az informatikai és a technikai eszközök számát jelentősen bővítettük,
- valamennyi tagkönyvtárban kommunikációs/adatátviteli infrastruktúra, lokális hálózat épült ki, teljes körűen csatlakoztunk a világhálóhoz, egységes könyvtári integrált szoftvert alkalmaztunk,
- a könyvtár szolgáltató egységeiben összehangolt, a tagkönyvtárak vonzáskörzetének valóságos igénye szerinti, a nagyobb szolgáltató helyeken a telekommunikációs lehetőségeket felhasználó szolgáltatási szisztémát működtetünk.

7. / A működtetéshez a könyvtár hatékony **irányítási rendszert** alakított ki, amely rendelkezik a szakmai feladatok támogatásához szükséges gazdasági-műszaki-üzemeltetési infrastruktúrával. A szakmai szolgáltató egységek (tagkönyvtárak, központi szakmai szolgáltató egységek) egymással együttműködő közvetítő rendszert (hálózatot) alkotnak.

Az intézmény vezetése a folyamat egészében biztosította az intézményi és az érdekképviseleti szervezetek, valamint a munkatársak aktív részvételét.

A fejlesztési terv elveit és céljait az éves munkatervekben messzemenően figyelembe vettük.

8. / A gazdálkodás hatékonyságát az intézményi szolgáltatási feladatokkal összhangban, jól körülhatárolt területeken részlegesen önálló gazdálkodási jogkörökkel biztosítottuk. A rendelkezésre álló erőforrásokat racionálisan, az adott feladatok prioritását és a takarékosági szempontokat érvényesítve használtuk fel.

9./ A megvalósult program középpontjába a könyvtárhasználó ismert és várható igényei kerültek:

- A könyvtár egészére és egyes szolgáltató helyeire vonatkoztatva igényfelmérés készült,
- a potenciális és a tényleges használói körrel kapcsolatos teendőket rendszeresen kiértékeljük,
- jövőorientált használóképzést szerveztünk valamennyi használói csoportnak,
- az olvasásfejlesztés valamennyi motivációs rendszerét (oktatás-tudás, élethosszig tartó tanulás, gazdaság, magánszféra, közélet, politika, civil társadalom, egyéni ambíciók) hasznosítottuk a hatókör bővítéséhez,
- reagáltunk a felismert problémákra, és könyvtári választ adtunk: másként gyűjtöttünk, célzottan tártunk fel, a szolgáltatásokat átszerveztük, a szervezetet átalakítottuk, és rendszeresen megújítottuk a szabályozást,
- a fejlesztési célok megvalósulása jól érzékelhető változást hozott a fővárosi könyvtári ellátásban, hatékonyabban tudta a lakosság könyvtárakkal szembeni igényeit teljesíteni, olyan minőségi szolgáltatást nyújtott, amely megfelel a nemzetközi és a hazai szakmai elvárásoknak.

10./ A szolgáltató helyeken elért állapot: a FSZEK egészében érvényesült a programalkotáson alapuló, prioritásokat megfogalmazó, rendszerszemléletű megvalósítás, az erőforrások célirányos, tudatos felhasználása.

- **A Központi Könyvtár** Magyarország legnagyobb közkönyvtára. Az új könyvtárépület megnyitása óta az olvasói létszám robbanásszerűen megnőtt, az olvasóközönség összetétele jelentősen módosult. A tényleges statisztikai adatok messze meghaladták azokat a tervszámokat, amelyekkel a könyvtár szakmai- és építészeti tervezése során számoltunk.

A világszerte érvényesülő trendekkel összhangban a személyes használat kisebb visszaesése mellett a távhasználat évről évre nagyszágrendekkel növekedett. Az informatika, az internet-technológiák rohamos fejlődése és a lakossági használatának elterjedése átütő változásokat idézett elő az olvasói igények terén (7. sz. melléklet).

A 100 éves könyvtár történeti gyűjteménye és szakgyűjteményei által, ODR-szolgáltató könyvtárként országos hatókörű tevékenységet folytat. Interneten elérhető szolgáltatásai és jelentős számú külföldi diákolvasója révén nemzetközi jelentősége sem hanyagolható el.

A Központi Könyvtár kedvező területi elhelyezkedése, jó megközelíthetősége, hagyományos társadalomtudományi gyűjtőköre, valamint szakkönyvtári igénnyel kialakított szociológiai és zenei gyűjteménye elsősorban a humán és társadalomtudományi képzésben résztvevő diákság és a hasonló tematikájú továbbképzésben résztvevő felnőttek számára vonzó.

- **A tagkönyvtárak** a stratégiai tervnek megfelelően fejlődtek, illetve alakultak át. 2002-től 2008-ig 9 új könyvtár létesül (2. sz. melléklet), teljes körű rekonstrukció történt 16 tagkönyvtárban (3. sz. melléklet), kisebb átalakításokra került sor 7 szolgáltató helyen (4. sz. melléklet). Ezzel a 2007-ben működő tagkönyvtárak valamivel több mint felében változtak meg kedvezően a működési és a szolgáltatási feltételek. A szervezet

racionalizálásával összefüggésben folytatódott a tagkönyvtárak számának csökkenése: 2002-től napjainkra 66-ról 57-re (1. sz. melléklet). A csökkenés általában több szolgáltató hely integrációjából és kedvezőbb területi elhelyezkedéséből következett be, miközben a szolgáltató helyek összes alapterülete nem csökkent. A hálózat átalakításának megfontoltságát bizonyítja, hogy a használók számát sikerült megőrizni (7. sz. melléklet). Az egyes szolgáltatások iránti használói igények a Központi Könyvtárhoz hasonlóan alakultak.

II. Jövőkép

A FSZEK a jövőben is Budapest meghatározó kulturális alapintézménye marad. Az állampolgárok számára megteremti a művelődés, az élethosszig tartó tanulás és a kikapcsolódás lehetőségét, a közös szellemi javakhoz, az információhoz való szabad hozzáférést az információs technológia adott és elérhető fejlettségi szintjén biztosítja felhasználói számára.

A könyvtár egésze alkalmas a nyilvánosságra hozott információnak, a felhalmozott tudásnak, valamint a műveltségnek a mindenki számára független, egyenlő esélyű hozzáférhetővé tételére, elősegítve ezzel a különböző használói csoportok versenyképességét, növelve az esélyegyenlőséget, segítve a leszakadó csoportok felzárkózását.

Gyűjteménye és szolgáltatásai differenciált fejlesztésében figyelembe veszi az országos könyvtári rendszerben betöltött szerepét: települési, tudományos- és szakkönyvtári feladatait ennek megfelelően látja el.

A könyvtár célja a fővárosi könyvtári ellátó rendszer által a felhasználói körnek nyújtandó könyvtári szolgáltatások stratégiai fejlesztése, a társadalmi változásokat és a kihívásokat követő szakmai reakciók kidolgozása és megvalósítása.

A könyvtári szolgáltatás nem szorítkozhat az állománymegőrzésre és a kulturális értékek reprezentációjára, ezért olyan szerepet kell vállalni, amely kitágítja az információs és könyvtári szolgáltatások által lehetségesen előállítható társadalmi hasznot. Kívánatos – a korlátozott források ellenére is – a lehetséges társadalmi hasznok növelése, a szakmában felhalmozott tudás hatékonyabb kihasználásával, illetve a más szakterületekkel való együttműködéssel.

A könyvtár közösségi szerepe felértékelődik, az intézmény közösségi térként, hagyományos és virtuális találkozóhelyként működik a különböző társadalmi csoportok, a legkülönbözőbb érdeklődésű egyének számára, ezzel elősegíti a tolerancia és a társadalmi megértés kialakulását. Az információ-technológia fejlődése hozta markáns társadalmi igény nyilvánul meg a közösségi távkommunikáció, a forrásmegosztás és a véleménycsere óriási méretű térhódításában.

Kiemelt célok:

- a tagkönyvtárak ellátó rendszerének minőségi működéséhez szükséges szakmai szolgáltatások, fizikai terek, gazdálkodási feltételek továbbfejlesztése,
- a könyvtárosok szemléletének formálása, a szakmai tevékenység innovatív fejlesztése,
- a nagyvárosi könyvtári ellátó rendszer elemeinek koordinálása és irányítása a társadalomban elfoglalt meghatározó helyének biztosítása érdekében.

III. Küldetés

A könyvtár közvetít minden nyilvánosságra került információt és adatot, kiemelten biztosítja a hozzáférést a nemzeti kultúra dokumentumaihoz; a használókörpontúság szellemében a könyvtári épülettől és a nyitvatartási időtől függetlenül biztosítja a hozzáférést az információkhoz és az adatokhoz, valamint a könyvtári szolgáltatások jelentős részéhez; új módszerekkel és programokkal járul hozzá az olvasáskultúra fejlesztéséhez; közösségi szolgáltatásaival és a felnőttképzés támogatásával segíti az életminőség javítását, a foglalkoztatottság és az egyének versenyképességének növelését; a könyvtárhasználatot népszerűsíti, kiemelt figyelmet fordít az új könyvtárhasználók támogatására.

A könyvtárnak – mint alapintézménynek – az a küldetése a tudásalapú társadalomban, hogy a fejlesztését, a működését és a szolgáltatását a valós igényekhez alakítsa, a társadalomban elfoglalt helyét megerősítse, valamint a szakmapolitikai feladatait megvalósítsa. Ennek érdekében:

- elősegíti a tagkönyvtárakban és a rendszerszerű ellátásban meghatározó folyamatok megismerését és a problémák kezelését,
- folyamatosan elemzi a fejlesztési irányok helyességét, és a szükséges korrekciókra megoldásokat dolgoz ki,
- rendszeresen felméri és elemzi az olvasásfejlesztési és a tájékoztatási kultúra helyzetét és körülményeit,
- a működő szolgáltatások fenntartásával és megújításával a használói igényeknek megfelelő szolgáltatási struktúrát alakít ki,
- minőségelvű szemléletet terjeszt el a szervezeten belül,
- elősegíti a gazdaság, a társadalom, a tudomány, a kultúra területén történő tájékozódást, az irodalmi, zenei és művészeti alkotások és alkotók megismerését,
- támogatja a főváros történetére és kulturális értékeire vonatkozó információk megismerését,
- mint a szociológia országos szakkönyvtára, gondoskodik a tudományterület és határterületei szakirodalmának rendszeres gyűjtéséről, feldolgozásáról és szolgáltatásáról a kutatók és a felsőoktatásban tanulók számára,
- segíti az életen át tartó tanulást, különös tekintettel a szervezett oktatásban résztvevők körére és az idegen nyelvek tanulására,
- támogatja az állampolgári jogok gyakorlásához szükséges közhasznú ismeretek megszerzését,
- kiemelten támogatja a felnövekvő generációk olvasáskultúrájának fejlesztését,

- elősegíti és támogatja a fizikailag és szociálisan hátrányos helyzetűek, a nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozók esélyegyenlőségének megvalósítását,
- a könyvtárosok személyiségének fejlesztését célzó programokat szervez,
- a szakmai környezetét a különböző típusú könyvtárak, valamint a kulturális és a társadalmi szervezetek közötti jó kapcsolatok fejlesztésével erősíti,
- kommunikációjában és marketing tevékenységében szolgáltatási feladatainak támogatására korszerű eszközöket és módszereket alkalmaz,
- valamennyi tevékenységét elsődlegesen a főváros kulturális céljainak szolgálatába állítja,
- a fenntartó által rendelkezésre bocsátott erőforrásokkal hatékonyan gazdálkodik, kezdeményezi saját erőforrásainak fejlesztési célú átrendezését,
- tevékenységét a nyilvánosság bevonásával végzi.

IV. Alapelvek

A stratégiai terv

- időben igazodik a Nemzeti Fejlesztési Terv, a Fővárosi Önkormányzat és az Európai Unió gazdasági, pénzügyi tervezési időszakához,
- épít az országos könyvtári stratégiában (2008-2013) megfogalmazott szakmai célkitűzésekre,
- ráépül a 2001-2008 közötti időszak FSZEK-es stratégiai tervre, figyelembe veszi az annak megvalósítása során szerzett tapasztalatokat,
- figyelembe veszi a hazai, az EU és a világ könyvtári rendszereiben érvényesülő trendeket (UNESCO, IFLA-METLIB; 11-12. sz. melléklet),
- hangsúlyosan számol az információs technológia fejlesztési eredményeinek integrációjával,
- az irányítási feladatokat a minőségmenedzsment eszközeivel támogatja: szervezetét, szolgáltatásait, működését a markánsan meghatározott könyvtári szakmai kompetencia mentén fejleszti,
- az egyes szakmai részterületek fejlesztési lépéseit az időszakon túl is fenntartható és finanszírozható folyamatként tervezi.

E fejlesztési cél megvalósítása érdekében:

- minőségi közszolgáltató rendszert hozunk létre,
- a magas színvonalú szolgáltatási rendszert a különböző típusú korszerű tagkönyvtárak alkotják, amelyek szervesen ötvözik a hagyományos könyvtárat a tudástárral, az információs adatbázisokkal és az elektronikus dokumentumokkal, a legkorszerűbb szolgáltatási formákkal állnak használók rendelkezésére; az információs értékláncba való tudatos beépüléssel válnak nélkülözhetetlenné,
- az olvasási, információkeresési és digitális kompetenciák fejlesztése révén a könyvtár nélkülözhetetlen szerepet tölt be az oktatás, valamint a tanulás támogatásában,
- folytatódik a hozzáférés növelése, a fogyatékkal élők kiemelt támogatása,

- az információs és a könyvtári szolgáltatás hatóköre bővül, feladat az átalakuló és újonnan megjelenő szolgáltatási igények, ellátatlan területek feltárása és kitöltése,
- a könyvtár támogatottságának növelését, erőforrásainak gazdagítását a könyvtári szolgáltatói tudásvagyon növelésére alapozzuk,
- számolunk a központi, a regionális a fenntartói támogatási forrásokkal, de a szervezet belső erőforrásainak fejlesztési célú konvertálását is fontosnak tartjuk,
- gyorsan és hatékonyan reagálunk a felhasználói igények változására, a tényleges és a potenciális felhasználói célcsoportok igényeit, elvárásait folyamatosan nyomon követjük,
- különös figyelemmel leszünk az oktatási és a képzési rendszer folyamataira: a Központi Könyvtár megőrzi a felsőoktatás ellátásában, a társadalomkutatás támogatásában megszerzett pozícióját, a nagyobb tagkönyvtárak a felnőttoktatás könyvtári infrastruktúrát nélkülöző szervezeteinek értékes partnerei lesznek,
- számolunk azzal, hogy a könyvtárnak – elsősorban a nem hagyományos szolgáltatások területén – jelentős piaci versenytársai lépnek színre, ezért közvetítő funkcióinkat újragondoljuk,
- figyelembe vesszük, hogy a digitális kultúra elterjedése az egész tervezési ciklusban meghatározó lesz, a tervidőszak második felében a növekedés dinamikája különösen felerősödik,
- értékeljük a tudás-, a használói, a szervezeti és a kapcsolati tőke hatásait,
- az intézményi célok menedzselését adaptálható és új fejlesztésű szoftverek bevezetésével támogatjuk,
- a könyvtár szolgáltatásait dinamikusan, az interneten elérhető adatbázisokkal, meggyőző információs referenciákkal, szakértői kompetenciával támogatva fejlesztjük,
- a humán erőforrásokat a valós és jövőbeli használói igényeken alapuló képzési eszközrendszerrel fejlesztjük; a képzésben elsősorban a kommunikáció, a menedzsment, a marketing, az olvasószolgálati, a gazdaságossági és a számítógépes ismereti, valamint digitalizálási tevékenység oktatására kerül hangsúly, a képzés egészét átjárja a szolgáltatói attitűd fejlesztésének igénye,
- a szakmai képzés vertikálisan a szervezeti munkamegosztás szerint, horizontálisan az azonos szakmai tevékenységet ellátó munkatársak tudásmegosztó és tudásintegráló képességének/készségének fokozása érdekében történik.

V. Kiemelt területek

A könyvtár

- potenciális partnere minden információt előállító és szolgáltató hazai és külföldi szervezetnek, intézménynek; nyitott az üzleti alapú információs szolgáltatásokra,
- a szakkönyvtári feladatokat az oktatási, a kutatási és a fejlesztési tevékenységek információval való magas színvonalú ellátásával teljesíti,
- a fővárosban és a közép-magyarországi régióban a forrásközpontok és a tudásközpontok működésében és szolgáltatásainak kialakításában kezdeményező és meghatározó szerepet vállal,
- aktívan bekapcsolódik a fővárosi kulturális életbe, a kulturális turizmusba információszolgáltatóként és érték közvetítőként,

- a könyvtárban őrzött kulturális javakat az országos programokkal összhangban digitalizálja, biztosítja az online hozzáférést és az archiválást,
- az információs és a kommunikációs technológia infrastruktúráját kiterjeszti és megerősíti a szolgáltató helyeken, új technológiákat alkalmaz a magasabb szintű szolgáltatások közvetítésére; egyedi azonosítókat alakít ki a felhasználók számára a könyvtári adatbázisokban történő keresésre, a szolgáltatások igénybevételére, a személyes kapcsolattartásra,
- a Web-alapú szolgáltatásait kiterjeszti, azon értéknövelt szolgáltatásokat alakít ki,
- a könyvtári portált (könyvtári ügyfélkapu) a használat tapasztalatai alapján megújítja, szolgáltatási körét kibővíti,
- új módszerekkel és programokkal járul hozzá az olvasáskultúra fejlesztéséhez: a tervezési időszakon átívelő olvasási akciókat dolgoz ki, és folytatja a szülők és a kisgyermekek olvasási kultúrájának fejlesztésére és megerősítésére indított programjait, korai olvasásfejlesztési programokat dolgoz ki, szolgáltatásai között rendszeresen szervez olvasásfejlesztő tanácsadást, a legkisebbek számára kreatív csoportos, családi könyvtári látogatásokat,
- a gyermekszolgálat az iskolai könyvtárakkal szoros kapcsolatot épít ki, gyermekbarát honlapot készít és működtet,
- a közösségi szolgáltatásaival és a felnőttképzés támogatásával segíti az életminőség javítását, a foglalkoztatottság és az egyének versenyképességének növelését,
- az állampolgári jogok és kötelességek érvényesülésének elősegítésére a közérdekű, közhasznú információk és az on-line kormányzati és önkormányzati szolgáltatások könyvtári hozzáférést biztosítja,
- a távoktatási, az e-tananyagok, az e-felnőttképzési anyagok gyűjtésére, hasznosítására távoktatási központok kialakítására törekszik a tagkönyvtárakban együttműködésben az oktatási intézményekkel és a munkaügyi központokkal,
- a multikulturalizmus, a kulturális sokszínűség, az esélyegyenlőség fenntartása érdekében a nemzetiségi gyűjteményt alakít ki,
- szervezi a felhasználók rendszeres, kompetencia-alapú és moduláris képzését az életen át tartó tanulás folyamatában, a digitális írástudás széleskörű oktatásában.

VI. A fejlesztés részterületei

1./ Szervezetfejlesztés célja a hálózat szolgáltatási potenciáljának növelése

- a korszerű könyvtári technológia befogadására alkalmas tagkönyvtári hálózat kialakításával,
- a racionalitáson alapuló további hálózatkarcsúsítással,
- a tagkönyvtárak integrálásával,
- új könyvtárak létesítésével,
- a megtakarítások investálásával a hosszútávon életképes tagkönyvtárakba,
- régiós irányítási szervezet megtartása mellett az irányítási egységek csökkentésével (10. sz. melléklet).

A fenti célok megvalósításához meg kell vizsgálni

- a területi ellátás lefedettségét, annak további finomíthatóságát (helyi adottság – közlekedés, bevásárló-, kulturális központokban vagy azokhoz közeli tagkönyvtárak létesítése),
- a felújításra, az átalakításra alkalmas tagkönyvtárakat (5–600 m²-en több funkcióval rendelkező könyvtárak létesítése),
- a minőségi követelmények érvényesülését,
- a rendelkezésre álló erőforrások hatékony felhasználását,
- a működés/működtetés hosszú távú fenntarthatóságát.

2./ A könyvtári szolgáltató rendszer fejlesztésének feladatai

- Újra kell tervezni a könyvtári szolgáltatások rendszerét (kölcsonzés és információszolgáltatás viszonya, komplementer tagkönyvtárak, szolgáltatási környezet és elérhetőség), és ennek megfelelően alakítani a tagkönyvtárak „besorolását”.
- Növelni szükséges az ismeretmenedzsment szerepét a dokumentum- és információszolgáltatással szemben: a tájékoztató szolgálatok felkészülnek az összetett, szakértői kérdések megválaszolására.
- Testre szabott szolgáltatások kifejlesztése a használói szegmensek, az egyének és a virtuális közösségek számára: levelezőlisták, hírlevelek, elektronikus naplók (blogok), elektronikus csevelyszobák (chat-ek), fórumok indítása.
- Az integrált könyvtári rendszer által gyűjtött és tárolt adatokra adatkezelési, adatgazdálkodási politika kidolgozása, az egyes szolgáltatásokhoz kötődő adatok – lehetőség szerint automatizált – feldolgozása a szolgáltatásfejlesztés támogatásához.
- A szolgáltatási orientáció mellett a keresleti orientáció ösztönzése; a könyvtári szolgáltatás minőségét visszaigazoló használói tapasztalatok feldolgozása és hasznosítása.
- Az információs ipar változásának/fejlődésének hatását a könyvtári szolgáltatások folyamatába vissza kell csatolni, ezzel is nagyobb biztonságot teremteni a megalapozott közösségi felelősségvállaláshoz, a szolgáltatások garanciális fejlesztéséhez, a szolgáltatási szerződések kötéséhez, a minőség biztosításához.
- Folyamatos igénykutatás, a fejlesztésekhez a valós mai és a feltételezett jövőbeni információs- és ismeretigények alapul vétele használói csoportok szerint. Egységes elvek, módszerek, minták kidolgozása és elterjesztése a teljesítményméréshez, az adatok elektronikus felvételéhez, tárolásához, automatikus adatfeldolgozásához .
- Térítéses szolgáltatások átalakítása a keresleti feltételeknek megfelelően, különös tekintettel a telekommunikációs (mobil, internet) forrás- és adatmegosztó szolgáltatásokra. Digitális dokumentumok, e-book-ok széles körben történő szolgáltatása, a használó-barát letöltés lehetőségeinek, feltételeinek megteremtése.
- A digitális könyvtári szolgáltatásokkal, különösen a könyvtári portál fejlesztésével (ügyfélkapu) virtuális tanulási és információkereső környezetet kell teremteni .
- Kezdeményezzük közös könyvtári portálok fejlesztését. Együttműködünk a helyi információszolgáltatókkal (sajtó, önkormányzat, egyéb, pl. közüzemi szolgáltatók) és az országos szolgáltatók helyi portáljaival (eMagyarország pontok).
- Az akadálymentesítést, az esélyegyenlőséget a szolgáltatások minden területén továbbfolytatjuk.

- Az idős emberek társadalmi helyzetét, igényeik modernizálódását, életminőségük javítását célzó programok kidolgozása a civil szervezetekkel a kölcsönös érdekek mentén.
- A kerületi könyvtárak vállaljanak nagyobb szerepet a helyi kulturális értékek megőrzésében, erősítsék kapcsolataikat a helyi társadalommal.

3./ Kultúráközvetítő funkciók

- A könyvtár az eddigieknél nagyobb szerepet vállal a kulturális javakhoz való hozzáférés biztosításában, az új információközvetítő eszközök megismertetésében, a társadalmi hátrányokkal küzdők támogatásában.
- A tagkönyvtárakban fokozatosan lehetővé tesszük az elektronikus közigazgatás adatbázisainak/szolgáltatásainak használatát, az E-ügyintézését. Ehhez biztosítjuk a technikai feltételeket, és megfelelően képzett személyzetet.
- eTan projektek felkutatása, megismerése és felhasználása.

4./ Informatikai infrastruktúra- és technológiafejlesztés

Az eddig elért eredményeket meg kell tartani, az információs technológiára épülő szolgáltatási színvonalat továbbemelni, és a lehetőségeket kihasználva bővíteni szükséges. Ennek érdekében az alább felsorolt feladatok megoldására kell törekedni.

4.1. Internet-kapcsolat minőségi javítása:

- a központi adatbázisok, szolgáltatások nyilvános Internet-kapcsolaton biztosított virtuális magánhálózaton (vpn) keresztül érhetőek el, ezért a megbízható, jó minőségű szolgáltatást garantáló a külső szolgáltató/üzemeltető megválasztása kulcsfontosságú,
- az ADSL/bérelt vonali kapcsolatokban a kockázati tényezőket minimálisra kell csökkenteni,
- az adatátviteli hálózatok meghibásodásának esetére meg kell oldani a kerülő utak kiépítését a központ és a tagkönyvtárak között.

4.2. Eszközfejlesztés:

- a szerverpark bővítése és cseréje kulcsfontosságú a folyamatos és minőségi szolgáltatáshoz;
- a lokális hálózatokban az elavuló aktív eszközöket intelligens aktív eszközökkel kell pótolni;
- egységes, felhasználóbarát informatikai felületet kell biztosítani a különböző típusú szolgáltatásokhoz (katalógus, e-olvasó, CD/DVD használat, szabad Internet, stb.);
- a könyvtárakban a géppark cseréjét pénzügyi lehetőségeinket kihasználva tervezetten kell végrehajtani;
- a műszaki eszközök (számítógépek, perifériák, hálózati eszközök) teljesítményét erőteljesen növelni kell,
- új technológiákat kell alkalmazni (a wireless kiterjesztése, a wap megjelenés, a mobil eszközök rendszerbe állítása, stb.),
- a folyamatokat minél teljesebben automatizálni kell (chip-kártyás olvasójegy általános bevezetése, bankkártya használata, mobil-fizetési technológia, kölcsönzőgépek, dokumentumok rádiófrekvenciás azonosító rendszere állományvédelmi, állománynyilvántartó és rendszerező funkcióval).

4.3 Szoftver-fejlesztések, integráció:

- pénzügyi nyilvántartó rendszereink online adatcseréjét meg kell oldani,
- egységes szervezetmenedzsment rendszert (iktatás, ügykövetés, dokumentumkezelés) kell alkalmazni,
- a mobilkommunikáció lehetőségeinek széleskörű kihasználására kell törekedni,
- ki kell alakítani egy egységes autentikációs rendszert, biztosítva ezzel a felhasználók jogosultság-alapú azonosítási lehetőségét.

4.4 Corvina integrált könyvtári szoftver fejlesztése:

- objektumszervert kell beállítani, mely alkalmas a digitalizált állományok kezelésére;
- be kell vezetni a periodika modul teljes körű használatát;
- a katalógusban a visszakereséshez a szakgyűjtemények bibliográfiai adatainak csoportos és egyedi szűrését meg kell oldani;
- a felhasználó számára biztosítani az egyidejűleg több index alapján történő keresési stratégiákat;
- az egyéb adatbázisban rögzített digitalizált dokumentumokat integrálni kell a központi adatbázisba,
- az olvasói és példányadatokat archiválásáról automatizáltan kell gondoskodni;
- a könyvtárközi kölcsönzést önálló almodullal támogatjuk;
- biztosítani kell az egyidejűleg több adatbázisban való keresést;
- fejleszteni kell a WebPac felületét, integrálva a web2.0 lehetőségeit;
- lehetőséget kell adni az online előjegyzésre.

4.5 Távhasználat támogatása:

- a honlap szolgáltatásait korszerűsíteni kell, fel kell térképezni az új lehetőségeket (pl. a web2.0 használatát),
- a portál felületét interaktívvá kell tenni biztosítva az azonnali online párbeszéd lehetőségét olvasóknak (pl. „chat”, „blog”, fórum),

4.6 Statisztika

Az integrált könyvtári rendszer a kötelező adatszolgáltatási feladatokon túl alkalmas arra, hogy a könyvtár működtetése során felmerülő – a szolgáltatásokkal vagy a működtetéssel kapcsolatos – egyedi vagy generális kérdésekre a lehetséges megoldásokat statisztikailag meggyőző adathalmazok feldolgozásával támasszuk alá.

A stratégiai időszakban megvalósítandó feladat:

- a könyvtári adatbázis minőségi ellenőrzése, felkészítése a pontosabb és következetesebb adatszolgáltatásra (indexek vizsgálata, aktualizálása),
- az adatfeldolgozás szabályozása, a szabványosság biztosítása,
- a minőségmenedzsment céljait szolgáló lekérdezések kidolgozása,
- az intézményi menedzsment rendszeres és alkalmi adatszolgáltatási/adat felhasználási igényeinél a minél teljesebb és naprakész megfelelés elérése,
- az országos statisztikai szolgáltatáshoz kapcsolódó intézményi adatgyűjtés és adatfeldolgozás technikájának fejlesztése,
- a gyakori adatfeldolgozási igények (jelentések) automatizálása,
- a közérdekű adatok folyamatos és naprakész publikálása,
- a távhasználat statisztikai mérésének bővítése.

5./ Gyűjteményfejlesztés, a könyvtár állományának kezelése

- A FSZEK funkcióinak megfelelő korszerű gyűjteményt alakít ki, megőrizve a történetileg kialakult értékes társadalomtudományi állományát, gyűjteményében nagyságrendekkel növeli a helyben és távkommunikáció útján használható elektronikus dokumentumok, online adatbázisok, adatállományok és egyéb elektronikus információforrások arányát.
- A könyvtár gyűjteményének fizikai és virtuális alakítása, korszerű szemléletű fejlesztése továbbra is a szakmai szolgáltatások, az információközvetítés meghatározó tényezője. Ennek érdekében elvégzendő feladatok:
  - a központi állománygazdálkodás elveinek kidolgozása,
  - új gyűjtőköri szabályzat kiadása,
  - a tagkönyvtárak állománygyarapítási, -apasztási, -ellenőrzési tevékenységének újraszabályozása,
  - a könyvtári állomány formai és tartalmi feldolgozásával kapcsolatos bibliográfiai és tájékoztató munka összhangjának továbbfejlesztése, a könyvtár saját építésű adatbázisainak integrálása az egységes katalógusba,
  - a virtuális állomány, az on-line szolgáltatások integrálása, feldolgozási rendjének szabályozása, a közösségi forrásmegosztó rendszerekben a dokumentumok egyedi elérhetőségének biztosítása,
  - a könyvtári rendszer hagyományos dokumentumállományának közvetlen vagy digitalizált szolgáltatásához kapcsolódó gyűjteményszervezési és feldolgozási feladatok intézményi és rendszerszintű szabályozása (Országos Dokumentumellátó Rendszer, országos lelőhely nyilvántartás), részvétel konzorciális metaadat- és dokumentumszolgáltató együttműködésekben,
  - a könyvtári adatbázisban monografikus szinten teljes körűen legyen feltárva a könyvtár hagyományos és új típusú dokumentumállománya, teljes kiépítettségű, folyamatosan gondozott egységes tartalmi feltáró rendszerű gépi katalógus tájékoztasson az állományáról,
  - a hagyományos dokumentumok beszerzése mellett kiemelt fontossággal kell kezelni a digitális anyagok gyűjtését és azok szolgáltatását, hogy a könyvtárhasználók minél szélesebb köre az alapszolgáltatásokhoz (jogsabályok, lexikonok, szótárak korlátlan elérése) valamennyi tagkönyvtárban hozzáférhessen, kihasználva a hálózati technológia előnyeit,
  - időszaki kiadványok beszerzésénél ki kell dolgozni a minimális beszerzés tartalmi és nagyságrendi követelményét, biztosítva a kínálat bővítését az elektronikus változatok elérésével,
  - a nagy, önálló adatbázisok előfizetésénél meg kell vizsgálni és szorgalmazni kell konzorciumok létrehozását, illetve részvételünket ezekben a konzorciumokban.

6./ A digitalizálás intézményi feladatait az alábbi elvek alapján látjuk el:

- A digitalizálás a reprezentáció helyett elsősorban a helyi használói igényeken alapul, de figyelembe veszi az országos irányelveket is.

- A nemzeti digitalizálási politikával összhangban a digitalizált könyvtári dokumentum- és információvagyon naprakészen nyilvántartjuk a hatékonyság és a párhuzamosság csökkentése érdekében, valamint a szolgáltatások érhetőségének javításáért.
- Szabványos, időtálló formátumokat, technológiákat alkalmazunk a digitalizálás során az egységesség és konvertálhatóság érdekében.
- Szakmai és intézményi határokon átnyúló projekteket szervezünk más közgyűjteményekkel, gazdálkodó szervezetekkel az intézmény hatáskörébe tartozó értékek, dokumentum-, információ- és ismeretvagyon elektronikus megőrzésére.
- Nemzetközi – elsősorban EU-szintű – együttműködésre törekszünk az európai kulturális örökség digitalizálását megcélzó projekteken.
- Együttműködünk az e területen eddig tevékenységünkkel hatékony szolgáltatást indító és működtető szervezetekkel (NAVA, NDA, Neumann-ház, MEK, illetve hazai kompetenciaközpontok).
- Az időszak végére mintegy 25-30 ezer dokumentum digitalizálására és könyvtári feldolgozására kerül sor.
- A digitális tartalmak egy részét a könyvtár honlapján bárki számára hozzáférhetővé tesszük nézőkép formájában oktatási és kutatási célból. Más részének – a szerzői jogi védelem alá eső továbbforgalmazott dokumentumok, a publikálási célra felhasználható változatok – díjazás ellenében történő forgalmazását az internet- és mobil kommunikációs eszközök segítségével oldjuk meg. A szerzői jog által védett digitalizált állományokat zárt rendszerben a könyvtár számítógépeiről szolgáltatjuk.
- Az országos digitalizálási projekthez kapcsolódva digitális dokumentumaink az egységes, közös keresőfelületeken keresztül is hozzáférhetővé válnak

7./ Humán erőforrás fejlesztése, munkaszervezés, oktatás

A humán erőforrásokat a szakmai kompetenciák dominanciája alapján fejlesztjük: a munkatársak folyamatos képzése ennek alárendelten történik.

Az intézmény a jövőben (is) csak úgy tud megfelelő szakmai színvonalon szolgáltatni, ha jól képzett, stabil munkatársi gárda áll rendelkezésre, amihez szükséges

- felelős, a területet jól ismerő szakemberek alkalmazása,
- a meglévő belső erőforrások feltárása, a hatékonyság mérése, a munkaidő-struktúra átalakítása (részmunkaidők, határozott idejű megbízások),
- a könyvtárosi életpálya tervezhetősége, az identitástudat erősítése,
- az intézmény iránti elkötelezettség erősítése,
- a javadalmazás, a béren kívüli juttatások rendszerének fejlesztése,
- a szakmai ismeret és elégedettség mérése,
- a távmunka lehetőségének kimunkálása,
- a kollégák készítése az élethosszig tartó tanulásra,
- a belső szakmai műhelyek működésének újraélesztése,
- a hétvévenkénti kötelező továbbképzés tudatosabb kihasználása,
- az idegen nyelv tanulásának támogatása,
- a publikálások ösztönzése,
- a külföldi és hazai csereprogramok szervezése.

8./ Marketing, PR-tevékenység

A könyvtár kitüntetett feladatként kezeli a Public Relations tevékenységet, amely központilag szervezett, ugyanakkor a helyi igényeknek rugalmasan alkalmazkodó rendszerként működik. A következetes és rendszeres, tervezett tevékenységbe könnyen bekapcsolhatók az eseti és a helyi szintű megoldások. Nagyobb hangsúlyt kap a folyamatosság, és az új távkommunikációs lehetőségek maximális kihasználása.

A markáns változásoknak, melyek a FSZEK modernizációját eddig jellemezték, a marketing és a PR szintjén a jövőben sokkal tudatosabban kell megjelennie. Ezért

- indokolt a könyvtár arculatának megújítása, mely utal az intézménynek a kulturális életben betöltött szerepére,
- az arculatváltás tükröződjön a logóban, egyéb képi elemekben,
- médiafelelősi rendszert kell kialakítani a kerületekben, a régiókban és a központban,
- növelni kell az intézmény megjelenési lehetőségét,
- a FSZEK márkanévet brand-tudatosan kell használni,
- az olvasói visszajelzésekre, igényekre, kritikákra tudatos kommunikációval kell reagálni, ezek tapasztalatait vissza kell csatolni a könyvtár tevékenységébe,
- élni kell a direkt marketing és „gerillakampány” eszközeivel az olvasáskultúra és a könyvtári szolgáltatások népszerűsítésében,
- alkalmanként szokatlan, gesztusértékű olvasóbarát szolgáltatásokat vezetünk be, akár bizonyos előnyök biztosítása mellett is; a kereskedelemben, az üzleti életben jól bevált akciókat, technikákat alkalmazunk (törzsolvasó-jegy, akciók az állományból kivonásra kerülő AV- dokumentumokra, ajándékba „vásárolható” olvasójegy különböző alkalmakra),
- önkénteseket (főiskolások, illetve FSZEK-nyugdíjasok) is be kell vonni bizonyos kampányfeladatokba, szolgáltatásokba,
- a könyvtár támogatóinak „Budapesti olvasókért”-díjat alapítunk,
- a kulturális szponzorációra jelentős hazai/nemzetközi cégeket kell megnyerni,
- belső információs rendszert kell kialakítani a PR támogatására.

9. / Minőségügy

Kapcsolódva az Oktatási és Kulturális Minisztérium „Könyvtári minőségfejlesztés 21” c. projektjéhez folytatjuk a könyvtári minőségfejlesztés és minőségbiztosítás honosítását a könyvtárban.

A stratégiai terv időszakában megvalósítandó feladatok:

- a kiképzett szakemberekből munkabizottság alakítása;
- a használói elégedettség vizsgálat megismétlése;
- az önértékelési modell kidolgozása;
- a partnerközpontúság fejlesztése;
- a könyvtári folyamatok szabályozása és dokumentálása;
- a tudatos szervezetfejlesztési képesség kialakítása;

- teljesítménymutatók alkalmazása, az eredmények értékelése.

10./ Gazdálkodás, finanszírozás, fenntartás:

- A változó környezeti feltételekhez rugalmas gazdálkodási megoldásokat kell alkalmazni: a rendszer üzemeltetését a hatékonyságelemzés és a gazdaságossági számítások függvényében racionalizálni kell, mérlegelni kell a nem közvetlen alapeladatot jelentő tevékenységek, az önálló munkakört nem igénylő résztevékenységek kiszervezését (out searching) a könyvtárból.
- A külső támogatások megszerzéséhez növekvő mértékben alkalmazzuk a projektfinanszírozást.
- A pénzügyi egyensúly biztosítása érdekében a szolgáltatások további piacosítása elkerülhetetlen.
- A könyvtári üzem hatékony gazdálkodásának fejlesztése: a befektetés, a hatékonyság, a haszon, a megtérülés stb. kérdéseinek könyvtári szempontú alkalmazása.
- A forráskoncentráció lehetőségeinek megvizsgálása: egyfelől az elaprózódott hálózat racionalizálása, másfelől a virtuális térben és a használók fizikai közelségében más szervezettel közösen fenntartott szolgáltató helyek felállítása.
- Tervszerűen fel kell kutatni a könyvtárban, a könyvtári rendszerben, a hasonló típusú közösségi szolgáltató rendszerekben a legjobb, leghatékonyabb szolgáltatói megoldásokat, ezeket honosítani kell a saját szolgáltató rendszerben (Benchmarking).
- A fenntartáshoz és a működtetéshez a megszerzhető támogatások érdekében szervezettebb, átgondoltabb pályázási tevékenységet kell folytatni.

11. /A tagkönyvtárak létesítése, rekonstrukciója és felújítása:

- az épületek tervszerű felújítását 9 tagkönyvtárban folytatni kell (9. sz. melléklet),
- 9 helyen számolunk új könyvtár (Belbuda, Óbuda, Terézváros, Ferencváros, Újbuda, Zugló, Pestimre, Kispest, Soroksár) létesítésével (9. sz. melléklet).

A könyvtárak létesítésének forrásai: fővárosi, kerületi fejlesztési pénzeszközök, a FSZEK használatában lévő, az összevonások és a megszűnések miatt felszabaduló helyiségek értékesítése és cseréje.

A felszereléseket és a berendezéseket a rekonstrukciókhoz, a felújításokhoz kapcsolódóan meg kell újítani. Különös hangsúlyt kell helyezni az állományok védelméhez és általában a biztonsági feladatokhoz szükséges eszközök beszerzésére.

12./ A szakmai stratégia célok megvalósításához lehetséges finanszírozási források a 2008 - 2012 közötti időszakra:

- **A Társadalmi Megújulás Operatív Programból (TÁMOP):**
  - az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer elektronikus dokumentumszolgáltatásának fejlesztésére,
  - országos egységes lelőhely-nyilvántartás létrehozására,

- otthonról elérhető szolgáltatások fejlesztésére,
- olvasásprogramok kialakítására,
- dokumentumküldő szoftverek beszerzésére,
- elektronikus olvasóazonosítási rendszer létrehozására,
- az önkiszolgáló kölcsönzés feltételeinek megteremtésére,
- dokumentum-továbbításra és könyvtári szolgáltatások nyújtására alkalmas speciális logisztikai eszköz beszerzésére,
- a fogyatékkal élők könyvtárhasználatát lehetővé tévő fejlesztések támogatására (kiegészítő eszközök, szoftverek).
- **A Társadalmi Infrastruktúra Operatív Programjának (TIOP) lehetőségeit fel kell használni Tudás-Depó informatikai infrastruktúrájának és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatási együttműködés alapjainak megteremtéshez.**
- **A kulturális értékek digitalizálása kiírt pályázatokban együttműködés**
  - a közgyűjteményi területtel a kulturális értékek nagy tömegű digitalizálásban,
  - és az egységes kulturális szolgáltató felület kialakításában.

Budapest, 2008. 06. 10.

Dr. Fodor Péter
főigazgató

1. sz. melléklet

A tagkönyvtárak számának alakulása:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Budai-régió	23	23	21	19	19	18	17	17
Észak-pesti régió	19	16	15	14	14	14	13	13
Kelet-pesti régió	17	17	15	13	13	13	13	13
Dél-pesti régió	16	16	15	15	15	15	14	14
Összesen:	75	72	66	61	61	60	57	57

2. sz. melléklet

Új tagkönyvtár létesítése:

2002-ben:	IV. ker.	Lóverseny tér
2003-ban:	XX. ker.	Bíró Mihály út,
	II. ker.	Hűvösvölgyi út
2004-ben:	XVII. ker.	Péceli út
2005-ben:	XII. ker.	Ugocsa utca
2006-ban:	XVII. ker.	Rákoskeresztúri Könyvtár Pesti út (Fuchs-kastély)
	XXI. ker.	Rákóczi út
2008-ban	XXII. ker.	Kossuth Lajos utca
	XV. ker.	Zsókavár utca.

3. sz. melléklet

A tagkönyvtárak felújítása és rekonstrukciója:

2002-ben:	XVIII. ker. Nagykőrösi út
	VIII. ker. Kálvária tér,
	XI. Nagyszeben tér
2003-ban:	XXII. ker. Nagytétényi út
	XVIII. ker. Thököly út,
	V. Vadász utca
2004-ben:	XVI. Rákosi út,
	VII. Rottenbiller utca
	XIII. Tátra u,
	XX. Pacsirta út,
	XIV. Uzsoki út
2005-ben:	XI. Karinthy Frigyes út
2006-ban:	IX. Börzsöny u,
	XIX. Üllői út,
	XXI. Szent István út
2007-ben:	IV. Király utca

4. sz. melléklet

A tagkönyvtárak kisebb átalakítása:

2002-ben:	III. Fő tér
2003-ban:	VII. Kertész u.
2004-ben:	XVIII. Csontváry u.
2005-ben:	XIII. Mosoly u. X. Újhegyi sétány
2006-ban:	II. Szabadság út XI. Etele út

5. sz. melléklet

Akadálymentesítés (35 tagkönyvtár közelíthető meg kerekesszéssel)

II. Török utca 7-9.
II. Szabadság utca 37.
III. Füst Milán utca 26.
III. Fő tér 2-5.
IV. Király utca 5.
IV. Lóverseny tér 5/a.
V. Vadász utca 42.
VI. Liszt Ferenc tér 6.
VII. Rottenbiller u. 10.
VII. Kertész utca 15.
VIII. Szabó Ervin tér 1.
IX. Mester utca 53-56.
X. Újhegyi sétány 16.
X. Szent László tér 7-14.
XI. Nagyszeben tér 1.
XI. Etele út 55.
XI. Karinthy Frigyes út 11.
XII. Ugocsa utca 10.
XIII. Pannónia utca 83.
XIII. Mosoly utca 40/a.
XIII. Dagály utca 9.
XIV. Uzsoki utca 57.
XIV. Rákosfalva park 1-3.
XV. Szűcs István utca 45.
XVI. ker. Rákosi út 119.
XVII. Péceli út 232.
XVII. Pesti út 167.
XVIII. Nagykőrösi út 56.

XVIII. Csontváry utca 32.
XVIII. Thököly út 5.
XIX. Üllői út 255.
XX. Bíró Mihály utca 7.
XX. Pacsirta utca 157/B.
XXI. II. Rákóczi F. út 106.
XXI. Szent István út 230.

6. sz. melléklet

A könyvtár munkatársainak száma:

Év	Létszám
1999	613
2000	603
2001	639
2002	659
2003	596
2004	642
2005	621
2006	589
2007	533
2008	493

7. sz. melléklet

Az olvasók száma

Év	aktív olvasó	regisztrált olvasó
1999	160005	
2000	159356	
2001	183 976	
2002	187 782	
2003	208 483	
2004	210 744	
2005	232 616	
2006	234 073	287 857
2007	225 258	284 771

8. sz. melléklet

A könyvtár állománya

év	Állomány (db)
1999	3 840 408
2000	3 827 882
2001	3 831 140
2002	3 684 122
2003	3 593 055
2004	3 541 972
2005	3 462 879
2006	3 312 425
2007	3 342 003

9. sz. melléklet

Fejlesztések, rekonstrukciók és felújítások a régiókban 2008-2013 között:

2008.

- XXII. kerület Tóth József utcai és a Tolcsvai utcai Könyvtár szolgáltatásai integrálódnak az új könyvtárával.
- XI. kerület, Bazsalikom utcai Könyvtár áttelepítése egy új iroda- és szolgáltató házba Újbuda önkormányzatának beruházásában.
- IX. kerület, a Boráros téri könyvtár felújítása.
- II. kerület Új belbudai tudástár és információs központ tervezése.

2009.

- VI. kerületben a könyvtárak integrációja.
- XI. kerület, Etele úti könyvtár helyzetének rendezése.
- XXI. kerület, Vénusz utcai könyvtár felújítása.
- XVIII. Kerület, új könyvtár Pestimre központjában a Nagykőrösi úti helyett.
- XV. ker. az Eötvös utcai könyvtár felújítása.

2010.

- III. kerület, új óbudai könyvtár létesítésének elindítása a Fő téri és San Marco utcai könyvtár integrálásával.
- IX. kerület, a Mester utcai könyvtár új helyre költöztetése.
- XIX. kerület, Kossuth Lajos utcai könyvtár átköltöztetése Wekerle telepre.
- IX. kerület, Boráros téri könyvtár rekonstrukciója.
- XIV. kerület Rákosfalva park könyvtárának felújítása .

2011.

- III. kerület , Füst Milán utcai könyvtár teljes felújítása.
- III. kerület, Bajáky Elemér utcai Könyvtár felújítása.
- XXIII. kerület könyvtárának Soroksár központjába költöztetése.
- X. kerület Pataky Könyvtár felújítása.
- XIV. kerületben a Bosnyák tér közelében új könyvtár létesítése.
- XV. kerület, a Szűts István utcai könyvtár felújítása.

2012.

- I. kerület Krisztina körúti könyvtár felújítása.

10. sz. melléklet**Hálózatfejlesztés: a tagkönyvtárak számának alakulása:**

Év	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tagkönyvtárak	57	56	55	53	51	51

11. sz. melléklet**IFLA – METLIB statisztika – 2006**

Város		Lakosság lélekszám	Fiók db	Létszám fő	Könyvtáros fő	Állomány (db)	Órák	PC db	Internet	Olvasó fő	Látogató fő	Virtuális fő	Kölcsönzés db
Toronto	CA	2 503 281	104	1 755	438	10 766 433	4 928	1 908	1 487	1 238 358	17 117 800	15 411 225	30 412 490
Brooklyn	US	2 500 000	62	1 040	290	5 120 690	2 157	1 009	1 009	1 079 297	12 410 531	3 695 231	16 496 552
Queens	US	2 229 379	71	1 323	363	6 977 472	2 415	1 100	1 100	817 455	14 131 408	2 389 290	20 844 618
Paris	FR	2 125 246	66	1 131	882	9 859 000	1 982	229	84	300 490	8 500 500	N/A	10 633 527
Bucharest	RO	1 926 000	35	222	174	1 316 235	1 405	76	49	27 276	336 627	14 972	92 571
Budapest	HU	1 698 106	58	561	376	3 312 425	1 677	988	557	287 857	2 714 620	1 064 366	4 626 579
Vienna	AT	1 664 146	41	225	189	1 493 202	951	138	138	151 434	1 766 040	677 184	5 338 393
Montreal	CA	1 620 693	45	641	110	3 534 686	2 222	358	323	463 464	5 098 971	610 643	8 191 686
Barcelona	ES	1 605 602	29	224	100	1 368 136	1 261	578	425	506 402	4 896 978	N/A	3 816 777
Prague	CZ	1 186 618	50	460	234	2 254 257	*	283	174	192 417	2 242 999	310 216	7 200 183

12. sz. melléklet

Az IFLA Nagyvárosi Könyvári Szekciójának stratégiai terve 2008-2009

Küldetés:

létrehozni és fenntartani egy vibráló, dinamikus és prosperáló nagyvárosi könyvtári hálózatot városi területen, ahol megvannak a tagkönyvtárak közötti hosszú távú kapcsolatok és a kedvező alkalmak az új szolgáltatásokkal és kihívásokkal szembeni elgondolások/gondolatok és tapasztalatok cseréjére.

Célok:

- a könyvtárosok tudását, szakértelmét és képességét emelni kell a hálózati munkaalkalmak létrehozásával az elgondolások és a tudás megosztására, ez hozzájárul a nagyvárosi könyvtárak folyamatos fejlődéséhez,
- a szolgáltatásaik szintjének emelését segítő támogatást kell nyújtani a szükségben levő nagyvárosi könyvtáraknak nem ítélező és érzékeny módon,
- ki kell használni a tagkönyvtárak résztapasztalatát és tudását, arra a célra, hogy a nagyvárosi könyvtárak jövőjének irányát meghatározzák és kijelöljék.